

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

w sprawie **R. T. i A. T.**

skazanych z art. 294 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 15 marca 2023 r., w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skarżanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 30 sierpnia 2022 r., sygn. akt II AKa 265/21

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 13 maja 2021 r., sygn. akt III K 154/20,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skarżanych kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

R. T. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 29 września 2017 roku w P. działając wspólnie i w porozumieniu z A. T. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wprowadził w błąd K. C. co do możliwości i zamiaru sprzedaży w stanie wolnym od obciążeń nieruchomości rolnych w postaci działki nr [...]1 położonej w K., dla której prowadzona jest księga wieczysta KW [...]1, oraz działek nr [...]2 i [...]3 położonych w K., dla których prowadzona jest księga wieczysta KW [...]2 i doprowadził K. C. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w postaci pieniędzy w kwocie 300.000 zł stanowiących cenę zakupu nieruchomości,

tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w związku z art. 294 § 1 k.k.

II. w dniu 9 stycznia 2017 roku w P. działając wspólnie i w porozumieniu z A. T. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wprowadził w błąd K. C. co do możliwości i zamiaru spłaty kwoty pożyczki i doprowadził K. C. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 120.000 zł stanowiących kwotę pożyczki,

tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.

A. T. została oskarżona o to, że:

III. w dniu 29 września 2017 roku w P. działając wspólnie i w porozumieniu z R. T. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wprowadziła w błąd K. C. co do możliwości i zamiaru sprzedaży w stanie wolnym od obciążeń nieruchomości rolnych w postaci działki nr [...]1 położonej w K., dla której prowadzona jest księga wieczysta KW [...]1, oraz działek nr [...]2 i [...]3 położonych w K., dla których prowadzona jest księga wieczysta KW [...]2 i doprowadziła K. C. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w postaci pieniędzy w kwocie 300.000 zł stanowiących cenę zakupu nieruchomości,

tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w związku z art. 294 § 1 k.k.

IV. w dniu 9 stycznia 2017 roku w P. działając wspólnie i w porozumieniu z R. T. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wprowadziła w błąd K. C. co do możliwości i zamiaru spłaty kwoty pożyczki i doprowadziła K. C. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 120.000 zł stanowiących kwotę pożyczki,

tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.

Wyrokiem, z dnia 13 maja 2021 r., Sąd Okręgowy w Poznaniu, sygn. akt III K 154/20, uznał oskarżonego R. T. za winnego zarzucanego mu czynu popełnionego w sposób opisany powyżej w pkt I z tym, iż przyjął, że oskarżony wprowadził w błąd pokrzywdzoną za pośrednictwem A. A., tj. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i za ten występki na podstawie art. 294 § 1 k.k. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności;

A. T. uznał za winną zarzucanego jej czynu popełnionego w sposób opisany powyżej w pkt III, z tym, iż przyjął, że oskarżona wprowadziła w błąd pokrzywdzoną za pośrednictwem A. A., tj. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w

zw. z art. 294 § 1 k.k. i za ten występki na podstawie art. 294 § 1 k.k. wymierzył jej karę 1 roku pozbawienia wolności;

Na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonych R. T. i A. T. solidarnie obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej K. C. kwoty 300.000 złotych;

Oskarżonego R. T. uznał za winnego zarzucanego mu czynu popełnionego w sposób opisany powyżej w pkt II, z tym, iż przyjął, że oskarżony wprowadził w błąd pokrzywdzoną za pośrednictwem A. A., tj. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i za ten występki na podstawie art. 286 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

Oskarżoną A. T. uznał za winną zarzucanego jej czynu popełnionego w sposób opisany powyżej w pkt IV, z tym, iż przyjął, że oskarżona wprowadziła w błąd pokrzywdzoną za pośrednictwem A. A., tj. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i za ten występki na podstawie art. 286 § 1 k.k. wymierza jej karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

Na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonych R. T. i A. T. solidarnie obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej K. C. kwoty 120. złotych;

Na podstawie art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył wymierzone oskarżonym R. T. i A. T. kary pozbawienia wolności i wymierzył im kary łączne po 1 roku i 2 miesiące pozbawienia wolności;

Wyrokiem, z dnia 30 sierpnia roku, sygnatura akt IV Ka 265/21, Sąd Apelacyjny w Poznaniu zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- podwyższył kary jednostkowe wymierzone oskarżonym R. T. i A. T. w punktach 1 i 2 do 2 lat pozbawienia wolności,
- podwyższył kary jednostkowe wymierzone oskarżonym w punktach 4 i 5 do 1 roku pozbawienia wolności,
- podwyższył kary łączne wymierzone oskarżonym w punkcie 7 do 2 (dwóch) lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części,

Od wyroku Sądu odwoławczego kasację wniósł obrońca skazanych zarzucając:

1. naruszenie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. polegające na uczestniczeniu w

składzie orzekającym Sądu II instancji (Sądu Apelacyjnego w Poznaniu) sędziego, i to co tego sędziego sprawozdawcy w osobie P.G. - sędziego Sądu Okręgowego, który nie był uprawniony do orzekania w nim, albowiem akt delegowania sędziego do sądu wyższej instancji przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, który stanowi naczelny organ prokuratury, będącej stroną niniejszego postępowania, nawet jeśli jest dokonane na podstawie kompetencji określonej ustawą, narusza prawo obywateli do sądu i tym samym jest sprzeczne z Konstytucją RP, tj. art. 77 § 1 ustawy z 27 lipca 2001 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych jest sprzeczny z art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji RP;

2. rażąco obrazę prawa materialnego w postaci art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. poprzez przyjęcie, że oskarżeni pożyczając w dniu 09 stycznia 2017 r. kwotę 120.000 zł oraz przyjmując 29 września 2017 r. od pokrzywdzonej kwotę 300.000 zł na poczet ceny sprzedaży nieruchomości zatajali swoją rzeczywistą sytuację majątkową i tym samym, że działali w zamiarze doprowadzenia pokrzywdzonej do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, w sytuacji kiedy z poczynionych przez sądy *meriti* ustaleń faktycznych opartych na jednoznacznych zeznaniach pokrzywdzonej oraz świadka A. A. wynika wprost, że pokrzywdzona udzielająca oskarżonym w dniu 09 stycznia 2017 r. pożyczki w kwocie 120.000 zł a następnie zawierając z nimi w dniu 29 września 2017 r. przedwstępną umowę sprzedaży nieruchomości, dla których prowadzone są KW nr [...]1 i KW nr [...]2 w wyniku, których świadczyła na poczet ceny ich zakupu kwotę 300.000 zł wiedziała, że oskarżeni mają problemy finansowe oraz że kwoty te mają posłużyć na spłatę już wymagalnych ich zobowiązań, które były kilkukrotnie wyższe niż otrzymane kwoty;
3. rażąco obrazę prawa materialnego w postaci art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. poprzez dowolne przyjęcie, że wartość rynkowa

nieruchomości, dla których powadzone są KW nr: [...]1 i [...]2 zarówno w dniu 29 września 2017 r., jak i w dniu wezwania oskarżonych do przeniesienia ich własności była niższa niż kwota wierzytelności wierzyciela hipotecznego powiększona o kwotę 300.000 zł w sytuacji kiedy dowodem wyłącznym na tę okoliczność może być tylko dowód z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego;

4. rażące naruszenie art. 53 k.k. w zw. z art. 438 pkt 4 k.p.k. poprzez dwukrotnie zwiększenie kar jednostkowych oraz kary łącznej mimo, że Sąd II instancji nie poczynił innych ustaleń faktycznych niż Sąd I instancji, w świetle których rozstrzygnięcie Sądu I instancji wymagałoby korekty i tym samym wejście w dyskrejonalna władzę Sądu I instancji.

Prokurator Rejonowy w Wągrowcu w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja obrońcy skazanych okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym uzasadniającym jej oddalenie na posiedzeniu bez udziału stron w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Zgodnie z art. 519 k.p.k. przedmiotem zaskarżenia kasacji może być tylko wyrok sądu odwoławczego. W kasacji strona jest zobligowana do wykazania, jakie rażące i mogące mieć istotny wpływ na treść zapadłego rozstrzygnięcia uchybienia prawa nastąpiły wskutek niewłaściwego przeprowadzenia kontroli instancyjnej (art. 523 § 1 k.p.k.). Kwestionowanie spełnienia przez sąd odwoławczy standardu kontroli rzetelnej obarczone jest dodatkowym wymogiem, precyzyjnego wykazania, które z zarzutów apelacyjnych nie zostały w ogóle rozpoznane (art. 433 § 2 k.p.k.), i że uchybienie takie mogło mieć istotny wpływ na treść zapadłego rozstrzygnięcia. W przypadku podniesienia zaś naruszenia art. 457 § 3 k.p.k., należy mieć dodatkowo na uwadze, że sporządzenie uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego, następuje już po wydaniu orzeczenia, co w świetle brzmienia art. 537a k.p.k., nie może powodować uchylenia wyroku tylko z tego powodu, że nie spełnia ono wymogów art. 457 § 3 k.p.k.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że na aprobatę nie zasługiwał wywód obrońcy jakoby w sprawie doszło do wystąpienia bezwzględnej przyczyny

odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Wbrew twierdzeniom obrońcy w składzie orzekającym zasiadał sędzia delegowany w sposób zgodny z obowiązującym porządkiem prawnym. Trzeba zaznaczyć, że delegacja nastąpiła na podstawie art. 77 § 9 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2062 ze zm.; dalej: u.s.p.), a nie w oparciu o przepis art. 77 § 1 pkt 2 u.s.p. Zgodnie z przepisem art. 77 § 9 u.s.p. w szczególnie uzasadnionych wypadkach prezes sądu apelacyjnego może delegować sędziego sądu rejonowego albo sędziego sądu okręgowego do pełnienia obowiązków sędziego w sądzie wyższym, po uzyskaniu zgody sędziego i kolegium sądu, do którego ma nastąpić delegowanie, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr oraz potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów działających na obszarze apelacji; przydział spraw delegowanemu sędziemu, jako sędziemu sprawozdawcy, nie może przekroczyć 30 spraw w ciągu roku. Z załączonej do akt kserokopii delegacji wynika jednoznacznie, że to Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] delegował SSO P.G. do pełnienia obowiązków sędziego w sądzie wyższym (k. 4 akt SN).

Również drugi zarzut okazał się w sposób oczywiście bezzasadny. Nie doszło bowiem do naruszenia art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. - również w perspektywie kontroli apelacyjnej. Nie ulega wątpliwości, że skazani świadomie i celowo wprowadzili w błąd pokrzywdzoną co do możliwości i zamiaru spłaty kwoty pożyczki a pokrzywdzona działała w błędzie. Znamię "wprowadzenie w błąd" oceniane jest z punktu widzenia subiektywnego, czyli tego, czy faktycznie pokrzywdzony działał pod wpływem błędu, a nie tego, czy pokrzywdzony "powinien był" dać się obiektywnie wprowadzić w błąd. Ponieważ, w tej sprawie, doszło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzoną (podkreślenie – SN) - to oczywistym jest, że została ona wprowadzona w błąd. A zatem znamiona strony podmiotowej i przedmiotowej przestępstwa oszustwa zostały wypełnione. Przypisanie przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. wiąże się z wykazaniem, że sprawca obejmował swoją świadomością i zamiarem bezpośrednim kierunkowym wprowadzenie w błąd innej osoby. To, czy osoba ta posiadała wiedzę na temat dziedziny stosunków, których dotyczyła dana umowa, nie ma znaczenia dla oceny zamiaru sprawcy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2018

r., II KK 448/17, LEX nr 2487642).

Przypomnieć również należy, że o obrazie prawa materialnego można skutecznie twierdzić jedynie co do orzeczenia opartego na trafnych ustaleniach faktycznych. Oznacza to, że tylko wówczas, gdy niekwestionowane są ustalenia faktyczne, a wadliwość rozstrzygnięcia sprowadza się do zastosowania lub niezastosowania konkretnego przepisu będącego wynikiem niewłaściwej subsumcji, uzasadniony jest zarzut naruszenia prawa materialnego. Sprzeczność zarzutu sformułowanego w pkt 2 i 3 kasacji z argumentacją znajdującą się w uzasadnieniu tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia jest zupełnie oczywista. Z treści kasacji wynika bowiem niewątpliwie, że skarżący w istocie – i przede wszystkim - nie zgadza się z przyjętymi ustaleniami faktycznymi.

Podsumowując powyższe rozważania stwierdzić należy, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia o bardzo rygorystycznych uwarunkowaniach formalnych co do rodzaju i konstrukcji zarzutów kasacyjnych. W żadnym razie nie jest wystarczającym do uwzględnienia kasacji oparcie się przez jej autora na prezentacji własnych ocen materiału dowodowego i własnych wniosków z tych ocen płynących, bez wykazania uchybień - i to rażących - w procedowaniu bądź rozumowaniu sądu odwoławczego, które w dodatku mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2017 r., sygn. akt III KK 265/17, baza orzeczeń Supremus).

W tym stanie rzeczy trzeba stwierdzić, że obrońca skazanych we wniesionej kasacji w stopniu oczywistym nie wykazał, aby zaskarżony wyrok dotknięty był nie tylko rażącym, ale jakimkolwiek naruszeniem prawa. Konsekwencją tej oceny było oddalenie kasacji w formule kwalifikowanej - jako oczywiście bezzasadnej. Ponadto rozstrzygnięto o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego.

at

